

Staatname van Pretoria

Na aanleiding van artikels van dr. F. J. du Toit Spies: Die oorsprong van ons straatname, in „Pretoriana”, Volume 1, No. 1 en 2, en Mnr. H. P. H. Behrens in Volume 1, No. 3-4, die volgende:

Abattoirweg: Hierdie straat was oorspronklik Kortstraat en het vanuit Visagiestraat oor Minnaar- tot in Jacob Marestraat gegaan, toe die erwe in 1880 deur landmeter F. H. Ruple opgemeet is. Nadat die slagpale in Visagiestraat gevestig is, is die straat herdoop tot Abattoirweg, maar is sedertdien weer gesluit en het die straat aan weerskante erwe geword. (Sien kaart P14 Akteskantore.) Vandag vorm daarde terrein deel van die S.A.S. en Hawens se goedereloodse in Visagiestraat.

Christinastraat: Hierdie straat het vanaf Minnaarstraat tot in Jacob Marestraat geloop, maar is toegemaak deur die S.A.S. en Hawens. Die spoorwegpolisie se aanklagkantoor is op die hoek van die gewese Christinastraat en Minnaarstraat. Die vroeëre naam was Pleinstraat omdat dit eers op Pretoriusplein, waar vandag die tuine voor die stadsaal is, uitgeloop het. Volgens die Akteskantore het die herdoping eers na 1931 plaasgevind, toe die erwe 880 en 884 by Pretoriusplein gevoeg is deur 'n Stadsraadbesluit van 28 Sept. 1931. (Sien die Walkerkaart—P. 14 Akteskantore.)

Clarastraat in Mareville: Die grond waarop Mareville uitgemeet is het behoort aan ses onmondige Van Wykkinders en toe die weesheer die grond verkoop is dit gekoop deur Johanna Magdalena Catharina van Wyk (gebore Mare). Die afleiding is nou: Van Mare kom Mareville en van Catharina die verkorting Clara, na wie die straat genoem is. (Vir die opmeting sien kaart P 14 en transport 999 van 1883—Akteskantore).

Bosmanstraat: Die vermoeding van Mnr. H. P. H. Behrens dat die vroeëre naam Kochstraat nie van die winkelier Koch wat op die hoek van Andries- en Kerkstraat sy besigheid gehad het kom nie, is heeltal reg. Die kaart van A. F. du Toit en van Landmeter Walker toon albei Kockstraat aan. Op die Kopiekaart 23 Mei 1936 is die straat nog Kockstraat gemerk maar later is die **k** uitgekrap en 'n **h** gemaak.

Die regte is: In 1874 het Antonie Gehardus Kock van Pres. Pretorius transport geneem van erwe 362 en 406 wat gelê het van Kerkstraat tot in Pretoriusstraat aan die westelike kant van die teenswoordige Bosmanstraat. In transporte 1874/285 en 1874/287 word die eiendom beskrywe as geleë aan Antonie Kockstraat.

Die verwarring het later by oorskrywe van aktes en straatname gekom na die opmeting van Landmeter Walker in 1875 toe van die **k** 'n **h** gemaak

is. In die erweboeke van Pretoria—Akteskantore—kry ons albei vorms Kock- en Kochstraat en later is toe net van Kochstraat gebruik gemaak. Bosmanstraat was dus Kochstraat en Kochstraat was Kockstraat en dié was Antonie Kockstraat.

Vervolgens kom ons by die opmeting van A. F. du Toit van Pretoria in 1857. (**Sien J. H. Breytenbach se Andries Francois du Toit.**)

Die enigste oorgeblewe kopie van die kaart is tesien in die stadsaal en het al die straatname daarop. Waar sommige strate die name het van persone wat na du Toit gekom het (Skinner en Kock) asook van gebeurtenisse na die opmeting (Bloedstraat) wil dit voorkom asof du Toit die gronde gemeet het, maar later eers die name soos die dorp gegroei het ingevul het, terwyl hy Landdros gewees het.

Al die name was egter ingevul voor 1875 toe Walker weer die dorp opgemeet het en daarom kom die name voor op die Walkerkaart.

R. PEACOCK.

Chief Secocuni's Headdress?

During the First British Annexation of the Transvaal Republic, Secocuni, Chief of the Northern Bapedi Tribe, gave a great deal of trouble to both Boer and British and consequently, during 1880-81, he was imprisoned in the Pretoria Jail. He arrived with his wife and little son.

While in custody Secocuni's wife became ill and she was nursed by Mrs. Emily Primmer, who in 1880, was appointed matron of the Pretoria Jail when her husband was appointed jailer. As a token of gratitude Secocuni, after serving his sentence and just before he left the jail on his return to Secocuni Land, presented Mrs. Primmer with the beads he, his wife and child were wearing.

A large beaded ring which looks like a headdress fitting an adult male head now in my possession, was given to me by Mrs. Ethel Primmer, a daughter-in-law of the late Mrs. Emily Primmer. The ring is made of small yellow and black beads worked in alternating yellow and black diamond shapes. It looks like a headdress but as far as I can remember the late Mrs. Emily Primmer told me that the beadwork was made of blue, white, black and yellow beads and that Secocuni's little son wore yellow and black beads. It could have hung around the child's neck or, if I am mistaken, then could it have been a headdress worn by Secocuni which appears to be more likely?

The late Mrs. Emily Primmer told me the story of the Secocuni beads